

RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Bioróżnorodność według definicji to różnorodność form życia, czy też zróżnicowanie życia na wszelkich poziomach jego organizacji. Tworzy ją świat zwierząt i roślin, całe bogactwo świata przyrody. Wyodrębnia się trzy typy różnorodności biologicznej:

- bioróżnorodność genetyczna, czyli jak bardzo zróżnicowane są osobniki tego samego gatunku jednej populacji,
- bioróżnorodność gatunkowa, czyli ilość gatunków roślin, zwierząt i mikroorganizmów istniejących na naszej planecie,
- bioróżnorodność ekologiczna, czyli mnogość ekosystemów, krajobrazów, zgrupowań ekologicznych i biocenoz.

Dlaczego właściwie jest tak istotna? Na co dzień jej nie zauważamy, ale spotykamy ją na każdym kroku: łąki, lasy, po których spacerujemy z psami, ogrody, parki i wiele innych. Jest ona niezbędna do przeżycia każdego z gatunków na ziemi, czerpiemy z niej tlen, wodę, surowce i pożywienie. Rośliny umożliwiają nam swobodne funkcjonowanie, produkują tlen i pochłaniają substancje, które są dla nas szkodliwe. Jeden hektar lasu liściastego wytwarza 700 kg tlenu, co stanowi dobowe zapotrzebowanie dla ponad 2500 ludzi. Pszczoły i inne zapylacze gwarantują produkcję żywności i są potrzebne do procesu rozmnażania roślin. Aby rozłożyć materię organiczną na składniki odżywcze i zapewnić roślinom zdrową glebę niezbędne są bakterie i inne organizmy żywe. Dzięki przyrodzie możemy również korzystać z żywności i leków. Zapewnia nam też rekreację i dobre samopoczucie.

Zdrowy ekosystem może służyć również jako filtr powietrza i wody, dzięki czemu klimat pozostaje w równowadze. Mierniki ekosystemu pozwalają natomiast na określenie jego stanu, wobec tego: produktywności, odporności oraz organizacji. Co ciekawe kondycja ta zależy od wielu rozmaitych czynników i nieustannie się zmienia. Dla przykładu w wyniku pożarów, powodzi, suszy, zmian klimatycznych, czy też nadmiernej eksploatacji środowiska, może zostać obciążona. Dlatego nie ma jednego powszechnie akceptowanego wzorca dla sprawnego ekosystemu.

Współcześnie na całym świecie ogromną trudnością jest wzmagająca się zatrata bioróżnorodności, zagraża ona prawidłowemu funkcjonowaniu życia na Ziemi. Do dominujących przyczyn możemy zaliczyć:

- zanieczyszczenie środowiska,
- zmianę klimatu,
- zmianę sposobu użytkowania gruntów (zanikanie naturalnych siedlisk),
- bezpośrednią eksploatację (polowanie i przełowienie),
- inwazyjne gatunki obce,

Badania przeprowadzone przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody wykazały, że od 1500 do 2009 r. bezpowrotnie wyginęło 875 gatunków zwierząt i roślin. Patrząc na sytuację obiektywnie - nie mamy pewności, czy informacje te są w pełni kompletne. Zwłaszcza jeśli mówimy o czasach średniowiecznych, kiedy ludzie nie mieli tak szeroko rozwiniętej wiedzy na temat zróżnicowania gatunkowego jak teraz. Obecnie według najgorszych scenariuszy szacuje się, że w wyniku wyniszczania naturalnych siedlisk wymiera średnio od 50 do nawet 350 gatunków dziennie. Mimo tego, że jesteśmy w posiadaniu tak katastrofalnych danych i informacji, przyczyniamy się do ogromu szkód, jakie wyrządzamy Naszej Planecie.

Więc co możemy zrobić, żeby pomóc? Wobec takiej perspektywy powinniśmy jak najszybciej zacząć podejmować działania, które pozwolą utrzymać naturalną bioróżnorodność. Wiele organizacji i projektów (takich jak *Europejski Zielony Ład*, czy *Natura 2000*) już dziś stara się łagodząco wpłynąć na zanik bioróżnorodności i poszerzać świadomość obywateli na ten temat.

CO MOŻEMY ZROBIĆ?	
jako jednostki	globalnie
rozszerzanie świadomości, edukowanie siebie i bliskich	inwestycje w technologie przyjazne dla środowiska

niestosowanie szkodliwych dla środowiska nawozów, oprysków i środków czyszczących	rozpowszechnianie zasad zrównoważonego rozwoju oraz metod zarządzania ekosystemami, które będą mniej szkodliwe dla bioróżnorodności
zaprzestanie polowań zwierząt (szczególnie tych pod ochroną)	odtworzenie różnorodności biologicznej, przywracanie ekosystemów
ograniczanie swojego śladu węglowego	stworzenie nowych rezerwatów przyrody, czy parków narodowych, (ochrony obszarów na lądzie i morzu)
wybieranie produktów lokalnych i takich, których produkcja nie wywiera negatywnego wpływu na bioróżnorodność (np. unikaj oleju palmowego)	próba zachowania gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem (m.in. poprzez banki nasion i genów)
zadrzewienia obszarów miejskich i podmiejskich oraz dbanie o już istniejące drzewa	uszywnienie norm zakazujących testowania na zwierzętach
zamiana trawników miejskich i ogrodowych na łąki kwietne	próba zwalczania gatunków inwazyjnych

Jednym ze sposobów pozytywnie wpływających na różnorodność biologiczną, o którym chcielibyśmy szczególnie opowiedzieć jest przekształcanie trawników w łąki. Rozwiązanie to jest niezwykle proste w zastosowaniu, nie wymaga dodatkowej pracy, a może pomóc środowisku. Polega ono na dosianiu do naszych trawników sadzonek i nasion, stopniowo zwiększając ich zagęszczenie, oraz scaleniu przestrzeni miejskiej z naturą. Krótka ścięta trawniki w zabudowie miejskiej powszechnie uważane są za bardziej estetyczne. Aczkolwiek jest to mylne przeświadczenie, gdyż piękne zielone trawniki często zmieniają swą barwę na żółto-brązową (która nie jest już uważana za tak atrakcyjną) w wyniku niedostatku

wody i braku wystarczającego wkładu pracy w jego pielęgnację. Poza aspektem dekoracyjnym z krótko ściętym trawnikiem wiąże się wiele innych minusów. Zachowanie schludnie wyglądającego trawnika miejskiego wymaga koszenia około 20 razy w jednym sezonie, co obliguje do użycia kosiarki, które produkują wiele zbędnych spalin. Według danych *Fundacji Łąka* “niezbyt wydajne kosiarki mogą ich emitować nawet 11 razy więcej spalin niż samochód.” Wiąże się to również z ogromnymi kosztami utrzymania takiego trawnika, m.in. krótki trawnik wymaga większej ilości wody, gdyż nie miał okazji wykształcić dłuższych korzeni. W porównaniu, rośliny łąkowe mają nawet do 25 razy dłuższe korzenie. Przechodząc do pozytywnych aspektów hodowli łąki kwietnej z pewnością należy wspomnieć o tym, że nie potrzebują one specjalnych nawozów i środków chemicznych, ani znaczącej uwagi. Pomagają walczyć ze smogiem, obniżają temperaturę powietrza oraz zapobiegają nagrzewaniu się powierzchni gleby (szczególnie istotne w upalne dni). Służą jako pożywienie dla zapylaczy oraz przede wszystkim chroni bioróżnorodność.

Bioróżnorodność to aspekt, który często bierzemy za ten zagwarantowany. Nie poświęcamy jej wystarczającej uwagi, a tak naprawdę jeśli nie zaczniemy się nią interesować, szybko może zniknąć nam z oczu w najmniej oczekiwanym momencie. Dbajmy o Naszą Planetę i pamiętajmy, że nie należy ona tylko do nas. Jesteśmy jej współmieszkańcami na równi z innymi organizmami.

Julia Kaszyńska

Maja Michalczak

